

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi D. A.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku w sprawie o sygn.
III AUa 58/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 10 maja 2023 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Skargą z 30 stycznia 2023 r. na naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, D. A., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się przez Sądem Apelacyjnym w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt III AUa 588/22, w której to skarżąca jest stroną; (2) zalecenie podjęcia przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku działań zmierzających do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie, a w szczególności do wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej; (3) zasądzenie na rzecz skarżącej zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 5000 zł tytułem krzywdy przez nią poniesionej w związku naruszeniem prawa strony do rozpoznania

sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki; oraz (4) zasądzenie na rzecz skarżącej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że z końcem roku 2019 wszczęto procedurę przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Bydgoszczy w sprawie ustalenia podlegania ubezpieczeniu przez skarżącą oraz przysługiwania jej zasiłku chorobowego. Sprawa na podstawie wniesionego przez skarżącą odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 3 lutego 2020 r. została skierowana do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy (VI U 1410/20) Sąd Okręgowy w Bydgoszczy uznał odwołanie D. A. za zasadne, wydając 11 stycznia 2022 r. wyrok, od którego ZUS Oddział w Bydgoszczy złożył apelację, która została doręczona pełnomocnikowi skarżącej w dniu 29 kwietnia 2022 r. Skarżąca przedstawiła swoje stanowisko co do środka odwoławczego organu rentowego, składając w dniu 13 maja 2022 r. odpowiedź na apelację. Jak wskazała skarżąca, na moment sporządzania skargi w przedmiotowej sprawie nie doszło do przeprowadzenia żadnych czynności procesowych związanych z rozpatrzeniem apelacji ZUS Oddział w Bydgoszczy oraz złożonej na nią odpowiedzi. Skarżąca dwukrotnie składała pisma ponagląjące – pierwsze wystosowane w sprawie przed sądem pierwszej instancji, a następnie przed sądem odwoławczym. W ocenie skarżącej, obecny stan sprawy wskazuje na to, że obie strony postępowania wyczerpały wszystkie swoje dotychczasowe uprawnienia procesowe, co oznacza, iż od chwili wniesienia przez skarżącą odpowiedzi na apelację organu rentowego Sąd Apelacyjny w Gdańsku pozostaje bezczynny w podejmowaniu dalszych czynności – w szczególności wyznaczenia terminu rozprawy odwoławczej. Całość sprawy skarżącej *sensu largo* trwa już ponad trzy lata.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w odpowiedzi na skargę z 8 marca 2023 r. na naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zgłosił swój udział w postępowaniu oraz wniósł o oddalenie skargi w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06,

OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Z analizy akt sprawy wynika, że sprawa z odwołania D. A. trafiła do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy 10 kwietnia 2020 r., zaś postępowanie przed tym sądem zakończyło się wydaniem wyroku 19 stycznia 2022 r. Akta sprawy wraz z apelacją organu rentowego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w dniu 23 marca 2022 r. Na zarządzenie z 24 marca 2022 r. organ rentowy został wezwany do usunięcia braków formalnych apelacji, które uzupełnione zostały w dniu 6 kwietnia 2022 r. Na zarządzenie z dnia 19 kwietnia 2022 r. odpis apelacji oraz pisma z uzupełnieniem braków formalnych doręczono uczestnikowi postępowania. W dniu 19 maja 2022 r. do akt sprawy wpłynęła odpowiedź skarżącej na apelację datowana na 13 maja 2022 r. Zarządzeniem z dnia 23 maja 2022 r. odpis odpowiedzi na apelację doręczono uczestnikowi postępowania, zaś sprawę skierowano do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym zgodnie z kolejnością wpływu. Pismem z dnia 12 września 2022 r. skarżąca zwróciła się o możliwie niezwłoczne rozpoznanie sprawy. W odpowiedzi z dnia 20 września 2022 r. poinformowano skarżącą o braku podstaw do rozpoznania sprawy poza kolejnością.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na wyznaczenie posiedzenia niejawnego w celu rozpoznania apelacji organu rentowego w analizowanej sprawie nie został przekroczony i liczony od 19 maja 2022 r., a więc od daty, od której potencjalna stała się możliwość

wyznaczenia posiedzenia w celu rozpoznania sprawy, do dnia wniesienia skargi wyniósł 8 miesięcy i 11 dni. Niezależnie od powyższego brak jest w ocenie Sądu Najwyższego podstaw do stwierdzenia w sprawie przewlekłości postępowania. Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho przeciwko Portugalii*, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu przeciwko Francji*, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*; skarga nr 7984/77). Przedmiotowa sprawa w pierwszej instancji, zasadniczo nie trwała dłużej niż dwa lata. Nie upłynął również pięcioletni okres rozpoznawania sprawy w dwóch instancjach. Z tych wszystkich względów nie sposób uznać, aby czas postępowania w sprawie IIII AUa 588/22 był zbyt długi, a w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku doszło do przewlekłości postępowania.

W powyższych okolicznościach Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nieuzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, a zatem także wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku odpowiednich zaleceń i przyznanie skarżącej odpowiedniej sumy pieniężnej, albowiem oceniając indywidualnie w sprawie ogólny czas trwania postępowania nie był on nadmiernie długi.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

(P.S.)

